

Energiapioneerien After Work -tilaisuudet kunnissa

Työkalu yritysten ja kuntalaisten aktivointiin

Jenni Happonen
tutkimusavustaja

Kuluttajatutkimuskeskus, Helsingin yliopisto

28.10.2019

Onko
epäonnistumisten
kaivelu aina
lannistavaa ja
epämiellyttävää?

Miten edistää
oppimista ja
yhteistoimintaa
Suomessa käynnissä
olevien
energiapilottien ja –
kokeilujen kesken?

Epäonnistumiset väistämättömiä, mutta niiden käsittely vajavaista

- Vaikeat tunteet: pelko maineen menetyksestä, häpeä, syyllisyys, riittämättömyys...
- Muut reagoivat epäsovinnaisesti: syyllisten etsintä, ulkopuolelle jättäminen, maton alle lakaisu, toisaalta halu olla hienotunteinen
- Suomessa "ei tarte auttaa" kulttuuri; halutaan pärjätä yksin
- Virheet opettavat, mutta eivät voimauta tai sitouta
- Raporteissa halutaan kertoa onnistumisista, joita myös rahoittajat odottavat
- Kiire seuraaviin projekteihin, pääoman menetykset
- Selviytymisharha¹: epäonnistuneet tapaukset jäävät näkymättömiin → epäonnistumisen yleisyyttä ei tunnusteta

Ratkaisu

Energiakokeilijoiden
After Work – paikka
jakaa oppeja kokeiluissa
kohdatuista haasteista ja
epäonnistumisista
rennossa ilmapiirissä

Tilaisuuden tavoitteet

- Kokeilijoiden keskinäinen verkostoituminen, vertaisoppiminen
- Kokeilujen oppien levittäminen, lähiympäristön osaamisen vahvistaminen
- Kokeilukulttuurin vahvistaminen
- Innovaatioiden vauhdittaminen
- Kokeilijoiden rohkaiseminen, irti epäonnistumisen pelosta

Ohjelma (n. 2h)

- Tervetuloa & miksi puhutaan epäonnistumisista?
 - 5- 10min
- Alkupuheenvuorot (kokeneet pioneerit jakavat omia sattumuksiaan), 2 x 5 – 10 min
 - Esim. Janne Käpylehto
- Ryhmäkeskustelua annetuista kysymyksistä, n. 45 min
 - Millaisia epäonnistumisia ja haasteita on tullut vastaan energiakokeiluissa ja -piloteissa? Mitä niistä on opittu?
- Open mic: halukkaat jakaa oppejaan kaikille, n. 10-15 min
- Yhteiskeskustelu: käydään pöytä pöydältä läpi, n. 15 min
- Kiitokset & palaute
- Aikaa vapaaseen seurusteluun

Mitä tarkoittaa oppiminen energiakokeiluista?

SET-hankkeen määritelmä:

- Opitaan, mikä ratkaisu toimii ja mikä ei missäkin käyttöympäristössä (eli siinä ympäristössä, jossa ratkaisun osia tuotetaan, asennetaan, huolletaan, luvitetaan, rahoitetaan, vakuutetaan ja käytetään)
- Tunnistetaan muutostarpeita sekä omassa ratkaisussa että sen käyttöympäristössä

→ Oma ja lähiympäristön osaaminen kasvaa

”Epäonnistumiset” →
muutostarpeet omassa
ratkaisussa

Haasteet → muutostarpeet
toimintaympäristössä

Järjestetyt tapahtumat

Paikka	Osallistujamäärä	Teema
Helsinki	n. 30	Energia yleisesti
Lappeenranta	n. 25	Aurinkoenergia
Joensuu	15	Hajautettu energia
Pori	n. 25	Aurinkoenergia
Helsinki (Clic Innovation)	18	Energia ratkaisujen yhteiskehittäminen
Turku	26	Aurinkoenergia

- Lisäksi Energianeuvonnan vuosipäivillä 2018 testattiin ideaa noin 30 minuutin ohjelmaosuudessa

Kohderyhmä

- Monipuolista osallistujajoukkoa kiiteltä: mukana energiaratkaisujen kehittäjiä, käyttäjiä, mahdollistajia...
- Alan yritykset, julkishallinto, oppilaitokset, yhdistykset, kansalaiset, erilaiset asiantuntijaorganisaatiot
- Jäähtyneistä hankkeista ja kokeiluista helpompi jakaa kokemuksia myös epäonnistumisista
- Sekä vanhempaa (ja kokenutta) että nuorta (ja innokasta) → opit siirtyy eteenpäin, vaikuttaa myös positiivisesti ilmapiiriin
- Kommentti: ”miten saada mukaan myös ne, joilla vasta idea kokeilusta? Usein ei haluta jakaa omia ideoita niiden ryöstämisen pelossa.”
- Konsepti sopii parhaiten keskisuuriin tai isompiin kaupunkeihin?

Palautetta osallistujilta

Keskim. yleisarvosana tapahtumalle:

5/6, kukaan ei antanut alle 4/6

(palautteita yhteensä 67 kpl).

+ Paljon avointa keskustelua,
kiinnostavia tarinoita

+ Avoin ilmapiiri

+ Ihmisiä eri taustoista ja
organisaatioista

+ Vertaistuki ja oppiminen – jopa
terapeuttista!

+ Lähes kaikki tulisi uudestaan

+ Synnyttänyt myös uusia kontakteja,
yhteistyötä

- Voisi olla vieläkin enemmän aikaa keskustelulle (toiset taas toivoneet aikaa alustajille)
- 2 tapahtumassa olisi voinut olla enemmänkin osallistujia
- Paikka ollut osin meluisa, tai muuten haastava

Poimintoja tapahtumien opeista

Aurinkoenergia:

- Puutteita asennusosaamisessa:
 - Paneelit varjossa, vähäinen tuotto, ylikuumeneminen, vuodot, väärät kytkennät...
- Huijareita ja uusia, osaamattomia toimijoita alalla
 - Ei osata asentaa, hinnoitella, ei tunneta teknologiaa, aggressiivista myyntiä
- Kokonaisuuksien hallinta ja -vastuu heikkoa
 - Kokonaisvastuu rakentamisessa ja järjestelmien yhteensopivuudessa ei kenelläkään → rakentamisen pilotit voi tulla kalliiksi asukkaalle, jos omalla rahalla kokeilee
 - Tieto ei kulje toimijoiden välillä, esim. paneeliasentajan ja sähkömiehen tulisi tehdä yhteistyötä
- Teknillis-taloudellisia esteitä aurinkoenergian käytön lisääntymiselle ei ole → haaste saada käyttäjät kiinnostumaan

Muuta:

- Taloyhtiöillä ei valmiutta eikä tietoa uusista energiaratkaisuista – palveluntarjoajien tulisi herättää mielenkiinto hyvissä ajoin ennen isojen päätösten tekoa
- Häntärahoitus kokeiluille? Vaadittaisiin lopussa kertomaan myös haasteista ja epäonnistumisista.

After workit Hinku-aktiviteettina?

- Konsepti vapaasti hyödynnettävissä ja muokattavissa
 - Voisi toimia myös osana jotain suurempaa tapahtumaa?
 - Eri teemoja?
 - Eniten oppineen hankkeen palkitseminen tapahtumassa?
- <http://smartenergytransition.fi/> sivustolle tulossa loppuvuodesta apumateriaaleja vastaavien tapahtumien järjestäjille: pikaopas, juoksutus, esimerkkikutsu, kysymyskortit...

Lisätietoja/suosituksia muilta järjestäjiltä:

SET -hankkeesta mukana:

- Eva Heiskanen, Professori, Kuluttajatutkimuskeskus, Helsingin yliopisto: eva.heiskanen@helsinki.fi
- Irmeli Mikkonen, Johtava asiantuntija, Motiva: irmeli.mikkonen@motiva.fi
- Päivi Laitila, Johtaja, energiatehokkuus, osaamisen kehittäminen, Motiva: paivi.laitila@motiva.fi

Paikalliset järjestäjätahot:

- Liisa Harjula, Energia-asiantuntija, Valonia: liisa.harjula@valonia.fi
- Marjo Kekki, Energiainsinööri, Porin kaupunki, marjo.kekki@pori.fi
- Markku Mäki-Hokkonen, Kehityspäällikkö, Lappeenrannan kaupunki, Markku.Maki-Hokkonen@lappeenranta.fi
- Jatta Jussila, Toimitusjohtaja, Clic Innovation Oy: jatta.jussila@clicinnovation.fi

Kiitos!

Kommentteja, kysymyksiä jne: jenni.happonen@helsinki.fi

Lähteitä:

- Heiskanen, E., Hyvönen, K., Laakso, S., Laitila, P., Matschoss, K. & Mikkonen, I. (2017). Adoption and use of low-carbon technologies: lessons from 100 Finnish pilots, field experiments and demonstrations. *Sustainability* 9(5) 847.
- Smith, Gary. (2014). *Standard Deviations: Flawed Assumptions, Tortured Data, and Other Ways to Lie With Statistics*, New York: Overlook, London: Duckworth. China: Ginkgo.